

श्री लाल बहादुर शास्त्री राष्ट्रीय संस्कृत विश्वविद्यालय
(केंद्रीय विश्वविद्यालय)

बी-04, कुतुब सांस्थानिक क्षेत्र कटवारिया सराय, नई दिल्ली-110016

सत्यापन प्रमाणपत्र
(सांख्ययोगः)

1. प्रमाणित किया जाता है कि शास्त्री में संचालित कक्षा के अनुसार सी.ओ., पी.ओ., पी.एस.ओ. एवं एल.ओ. का कार्य पूर्ण है।
2. प्रमाणित किया जाता है कि आचार्य में संचालित कक्षा के अनुसार सी.ओ., पी.ओ., पी.एस.ओ. एवं एल.ओ. का कार्य पूर्ण है।
3. प्रमाणित किया जाता है कि विशिष्टाचार्य में संचालित कक्षा के अनुसार सी.ओ., पी.ओ., पी.एस.ओ. एवं एल.ओ. का कार्य पूर्ण है।

विभागाध्यक्ष हस्ताक्षर

प्रो. मार्कण्डेय नाथ
नामः...सांख्ययोगविभागाध्यक्ष...
श्री लाल बहादुर शास्त्री राष्ट्रीय संस्कृत विश्वविद्यालय
(केन्द्रीय विश्वविद्यालय)
बी-4, कुतुब सांस्थानिक क्षेत्र, नई दिल्ली -110016
दिनांक:.....

सत्यापित
VERIFIED

कुलसचिव / Registrar
श्री लाल बहादुर शास्त्री राष्ट्रीय संस्कृत विश्वविद्यालय
Shri Lal Bahadur Shastri National Sanskrit University
बी-4, कुतुब सांस्थानिक क्षेत्र, नई दिल्ली-110016
B-4, Qutub Institutional Area, New Delhi-110016

30/08/24

कार्यक्रमस्य विशिष्टपरिणामाः (PSO)

शास्त्री (B.A.) साङ्ख्ययोगविषयकार्यक्रमानन्तरं छात्रा :-

1. व्यापकस्तरे साङ्ख्ययोगसिद्धान्तानां परिज्ञानं करिष्यन्ति ।
2. साङ्ख्ययोगविषयाणां तार्किकदृष्ट्या वैज्ञानिकदृष्ट्या च समालोचनात्मकचिन्तनं कर्तुं सक्षमाः भविष्यन्ति । समस्यानां समाधाने, विश्लेषणे च समर्थाः भविष्यन्ति ।
3. साङ्ख्ययोगसाहित्यस्य ज्ञानं लिखितरूपेण मौखिकरूपेण च सम्प्रेषयितुं शक्यन्ति । स्वविचारोपस्थापने, स्वानुभवाभिव्यक्तीकरणे च सक्षमाः भविष्यन्ति ।
4. साङ्ख्ययोगस्य प्रयोगानुष्ठाने सामूहिकरूपेण कार्यकर्तुं शक्यन्ति । अनेन परसारसहयोगेन, कौशलानां विनियमेन, शैक्षणिकभावात्मक प्रभावेन च सामाजिककौशलविकासान् करिष्यन्ति ।
5. विभिन्नमूल्यप्रणालीनामभिज्ञानं कृत्वा नैतिकदायित्वानां परिपालने सिद्धाः भविष्यन्ति । सदाचार माध्यमेन स्वात्मानं संयमीकृत्यान्यानपि तदविषये बोधयितुं प्रदर्शयितुञ्च सक्षमाः भविष्यन्ति ।
6. साङ्ख्ययोगे आध्यात्मिकविषयकादि ज्ञानानि निहितानि सन्ति तेषां स्वाजीवने प्रयोगेण सहान्येषाम्प्रत्युपदेशप्रदाने समर्थाः भविष्यन्ति ।
7. विविधविचाराणां प्रमाणानामनुमानानां मुल्याङ्कनेन सहानुसन्धाने समर्थाः भविष्यन्ति ।
8. स्वनिर्देशितपद्धत्या आजीवनशिक्षणोन्मुखाः सन्तः कार्यकौशले दक्षाः भविष्यन्ति ।
9. क्षेत्रसाधनादि प्रायोगिककार्ये समर्थाः सन्तः आजीविकोपलब्धये सिद्धाः भविष्यन्ति ।
10. साङ्ख्ययोगविषये परामर्शं प्रदातुं समर्थाः भविष्यन्ति ।
11. सांस्कृतिकधार्मिक- सामाजिकविषयाणाम्प्रति जागरुकाः भविष्यन्ति ।

Programme Outcomes for Shastri (P.O) कार्यक्रमपरिणामा (शास्त्री)

विभाग: साङ्ख्ययोग:

P.O 1. आलोचनात्मकचिन्तनम्→ विविधलौकिकविषयेषु शास्त्रविषयेषु च गहनरूपेण चिन्तयितुं समर्थाः भविष्यन्ति । ज्ञानस्य संश्लेषणे, एकीकरणे, तर्ककौशलाभ्यासे, विकासे, विविधविषयाणाञ्च गहनाध्ययने च दत्तावधानाः भविष्यन्ति ।

P.O 2. समीक्षात्मकगहनाध्ययनम्→ निर्धारितग्रन्थस्था विविध-विषयाणां समीक्षात्मकाध्ययने प्रवृत्ताः भविष्यन्ति । विविधव्याख्यात्मककौशलानां प्रयोगं कर्तुं समर्थाः भविष्यन्ति ।

P.O 3. ज्ञानस्य संकलनम्→ विविधविषयेषु विस्तृतं ज्ञानं प्राप्स्यन्ति । प्राप्तज्ञानस्य छात्राः वर्तमान परिस्थित्यानुगुणं प्रयोगं विधास्यन्ति ।

P.O 4. सम्प्रेषणकौशलम् → प्राप्तज्ञानस्य समुचितसमायोजने सक्षमाः भविष्यन्ति । लेखन, संवादादि कौशलानां विकासः भविष्यति। छात्राणां विश्लेषणात्मककौशलस्य विकासस्य अभिवृद्धिः भविष्यति ।

P.O 5. अनुसन्धानस्याभिक्षमता → उपर्युक्त साङ्ख्ययोगविषये शास्त्री अध्ययनान्तरं ग्रन्थाध्ययने शोधान्वेषणाय च छात्राः सिद्धाः भविष्यन्ति।

P.O 6. वैश्विकनागरिकरूपेण भूमिकानिर्वहणम् → वैश्विकपरिवर्तने तत्प्रभावयितुं समाजे स्वीयभूमिका-निर्वहणम् करिष्यन्ति । परेषां भावनायाः विचारणाञ्च सम्मानं करिष्यन्ति प्रकृतिप्रक्रियायाः परिज्ञानेन समाजपर्यावरणयोःमध्ये सामञ्जस्यं स्थापयितुं दृढाः कृतसंकल्पाश्च भविष्यन्ति ।

P.O 7. साङ्ख्ययोग शास्त्रस्य प्रकरणन्यानां समीक्षणम्→ निर्धारितग्रन्थानामध्ययनेन सह समीक्षणम्, तथ्यान्वेषणे च सफलाः भविष्यन्ति। प्रौढग्रन्थानामध्ययने रुच्युत्पादनं भविष्यति। विविधमतानां समीक्षणे समर्थाः भविष्यन्ति।

P.O 8. साङ्ख्ययोगस्य सैद्धान्तिकप्रायोगिकञ्च ज्ञानम्→ निर्धारितग्रन्थानामध्ययनेन सह प्रायोगिकं ज्ञानमपि भविष्यति। लोककल्याणाय काले-काले अनुष्ठानादिकमपि कर्तुं समर्थाः भविष्यन्ति । सैद्धान्तिकतत्त्वानां परिचयात्मकं ज्ञानं भविष्यति ।

Course Outcomes (पाठ्यक्रमपरिणामः) साङ्ख्ययोगविभागः (शास्त्री)

Sr.No	Code	Name of Course	Course Outcomes (in Sanskrit)
1	CC-1	सांख्यकारिका गौडपादभाष्य (1-35 कारिका)	अध्ययनोपरान्तं छात्रः/छात्रा- *ग्रन्थकर्तुः आचार्यगौडपादस्य व्यक्तित्वम् एवं कर्तृत्वम् अधिकृत्य परिचयं प्राप्स्यति । *प्रत्यक्षानुमानशब्दप्रमाणानां स्वरूपतद्भेदान् च प्रत्यास्मरणं वर्गीकरणञ्च करिष्यति । *प्रकृतिपुरुषयोः स्वरूपस्य भेदस्य च परिचयं प्राप्स्यति । *व्यवहारपरिस्थितिषु लौकिकप्रमेयानां प्रामाण्यस्य मूल्याङ्कनं कर्तुं प्रभवति । *अधीतविषयाणां वर्णनम् एवं व्याख्यां करिष्यति । *लेखन-वक्तृत्व- प्रस्तुतीकरणकलासु अभिवृद्धिम् अनुभविष्यति ।
2	CC-2	योगकारिका (समाधिसाधनपादौ) घेरण्डसंहिता (1-4 उपदेशपर्यन्तम्)	अध्ययनोपरान्तं छात्रः/छात्रा- *गुणस्वरूपं, प्रकृतिसिद्धिः, पुरुषबहुत्वसिद्धिः, सर्गनिरूपणम्, इन्द्रियाणां स्वरूपं, करणस्वरूपं, वर्गीकरणम् एवं संक्षेपीकरणं कर्तुं प्रभवति । *अधीतविषयाणां वर्णनम् एवं व्याख्यां करिष्यति । *लेखन-वक्तृत्व- प्रस्तुतीकरणकलासु अभिवृद्धिम् प्राप्नोति ।

Course Outcomes (पाठ्यक्रमपरिणामः) साङ्ख्ययोगविभागः (शास्त्री)

3	CC-3	(क) सांख्यकारिका गौडपादभाष्यसहिता (36 - 72 कारिकापर्यन्तम्) (ख) तत्त्वत्समाससूत्राणि द्वादशसूत्रात् अन्तिमं यावत्	अध्ययनोपरान्तं छात्रः/छात्रा - *ग्रन्थकर्तुः आचार्यः गौडपादस्य व्यक्तित्वस्य एवं कृतित्वस्य च परिचयं प्राप्स्यति । *मूलभूतप्रमाणानाम् तेषां भेदानां च प्रत्यास्मरणं, वर्गीकरणम् एवं संक्षेपीकरणं कर्तुं प्रभवति । *अधीतविषयाणां वर्णनम् एवं व्याख्यां करिष्यति । *लेखन-वक्तृत्व- प्रस्तुतीकरणकलासु अभिवृद्धिम् प्राप्नोति ।
4	CC-4	योगकारिका (विभूतिकैवल्यपादौ) घेरण्डसंहिता (5-7 उपदेशपर्यन्तम्)	अध्ययनोपरान्तं छात्रः/छात्राः - *अधीतविषयाणां वर्णनम् एवं व्याख्यां करिष्यति । *लेखन-वक्तृत्व- प्रस्तुतीकरणकलासु अभिवृद्धिम् प्राप्नोति । *ग्रन्थकर्तुः आचार्यः घेरण्डस्य व्यक्तित्वस्य कृतित्वस्य च परिचयं प्राप्स्यति । *श्लोकानां प्रत्यास्मरणं कर्तुं प्रभवति । *घेरण्डसंहितायां प्रतिपादितानाम् अनेकानां विषयाणां समीक्षणमेवं विश्लेषणं कर्तुं प्रभवति ।

Course Outcomes (पाठ्यक्रमपरिणामः) साङ्ख्ययोगविभागः (शास्त्री)

5	CC-5	सांख्यसूत्रम् (अनिरुद्धवृत्तिसहितम्) आदितः तृतीयाध्यायपर्यन्तम्	अध्ययनोपरान्तं छात्रः/छात्रा - *ग्रन्थकर्तुः आचार्यविज्ञानभिक्षोः व्यक्तित्वस्य एवं कृतित्वस्य च परिचयं प्राप्स्यति । *मूलभूतप्रमाणानाम् तेषां भेदानां च प्रत्यास्मरणं, वर्गीकरणम् एवं संक्षेपीकरणं कर्तुं प्रभवति । *अधीतविषयाणां वर्णनम् एवं व्याख्यां करिष्यति । *लेखन-वक्तृत्व- प्रस्तुतीकरणकलासु अभिवृद्धिम् प्राप्नोति ।
6	CC-6	योगसूत्रम् भोजवृत्तिसहितम्(समाधि साधनपादौ)	अध्ययनोपरान्तं छात्रः/छात्रा- *गुणस्वरूपं, प्रकृतिसिद्धिः, पुरुषबहुत्वसिद्धिः, सर्गनिरूपणम्, इन्द्रियाणां स्वरूपं, करणस्वरूपं, वर्गीकरणम् एवं संक्षेपीकरणं कर्तुं प्रभवति । *अधीतविषयाणां वर्णनम् एवं व्याख्यां करिष्यति । *लेखन-वक्तृत्व- प्रस्तुतीकरणकलासु अभिवृद्धिम् प्राप्नोति ।

Course Outcomes (पाठ्यक्रमपरिणामः) साङ्ख्ययोगविभागः (शास्त्री)

7	CC-7	योगसूत्रम् भोजवृत्तिसहितम् (विभूति-कैवल्यपादौ)	अध्ययनोपरान्तं छात्रः /छात्रा - *भोजवृत्तिग्रन्थस्य ग्रन्थकर्तुः धारेश्वरभोजस्य विषये सम्यक् ज्ञानं प्राप्स्यति । *सूत्राणां प्रत्यास्मरणं कर्तुं प्रभवति । *लेखन-वक्तृत्व- प्रस्तुतीकरणकलासु अभिवृद्धिम् प्राप्नोति । *विभूतिपादे एवं कैवल्यपादे विद्यमानानां विषयाणां व्याख्यां कर्तुं प्रभवति ।
8	CC-8	सांख्यसूत्रम् (अनिरुद्धवृत्तिसहितम्) चतुर्थाध्यायतः- षष्ठाध्यायपर्यन्तम्	अध्ययनोपरान्तं छात्रः /छात्रा - *सूत्राणां प्रत्यास्मरणं कर्तुं प्रभवति । *चतुर्थपञ्चम् , षष्ठाध्याये विद्यमानानां विषयाणां व्याख्यां कर्तुं प्रभवति । *भाष्यपङ्क्तीनां समीक्षां कर्तुं प्रभवति । *लेखन-वक्तृत्व- प्रस्तुतीकरणकलासु अभिवृद्धिम् प्राप्नोति ।

Course Outcomes (पाठ्यक्रमपरिणामः) साङ्ख्ययोगविभागः (शास्त्री)

9	CC-9	पातञ्जलयोगसूत्रभाष्यविवरणम् (समाधिपादः)	अध्ययनोपरान्तं छात्रः /छात्रा - *पातञ्जलयोगसूत्रग्रन्थस्य ग्रन्थकर्तुः महर्षिपातञ्जलिविषये सम्यक् ज्ञानं प्राप्स्यति । *सूत्राणां प्रत्यास्मरणं कर्तुं प्रभवति । *लेखन-वक्तृत्व- प्रस्तुतीकरणकलासु अभिवृद्धिम् प्राप्नोति । *समाधिपादे विद्यमानानां विषयाणां व्याख्यां कर्तुं प्रभवति ।
10	CC-10	पातञ्जलयोगसूत्रभाष्यविवरणम् (साधन- पादः)	अध्ययनोपरान्तं छात्रः /छात्रा - *पातञ्जलयोगसूत्रग्रन्थस्य ग्रन्थकर्तुः महर्षिपातञ्जलिविषये सम्यक् ज्ञानं प्राप्स्यति । *सूत्राणां प्रत्यास्मरणं कर्तुं प्रभवति । *लेखन-वक्तृत्व- प्रस्तुतीकरणकलासु अभिवृद्धिम् प्राप्नोति । *साधनपादे विद्यमानानां विषयाणां व्याख्यां कर्तुं प्रभवति ।

Course Outcomes (पाठ्यक्रमपरिणामः) साङ्ख्ययोगविभागः (शास्त्री)

11	CC-11	साङ्ख्यतत्त्वकौमुदी (1-35 कारिकापर्यन्तम्)	अध्ययनोपरान्तं छात्रः/छात्राः- *ग्रन्थकर्तुः आचार्यः वाचस्पतिमिश्रस्यस्य व्यक्तित्वम् एवं कर्तृत्वम् अधिकृत्य परिचयं प्राप्स्यति । *प्रत्यक्षानुमानशब्दप्रमाणानां स्वरूपतद्भेदानां प्रत्यास्मरणं वर्गीकरणञ्च करिष्यति । *प्रकृतिपुरुषयोः स्वरूपस्य भेदस्य च परिचयं प्राप्स्यति । *व्यवहारपरिस्थितिषु लौकिकप्रमेयानां प्रामाण्यस्य मूल्याङ्कनं कर्तुं प्रभवति । *अधीतविषयाणां वर्णनम् एवं व्याख्यां करिष्यति । *लेखन-वक्तृत्व- प्रस्तुतीकरणकलासु अभिवृद्धिम् प्राप्नोति ।
12	CC-12	पातञ्जलयोगसूत्रम् (व्यासभाष्यसहितम्) समाधिसाधनपादौ	अध्ययनोपरान्तं छात्रः/छात्रा - *पातञ्जलयोगसूत्र (व्यासभाष्य) ग्रन्थस्य ग्रन्थकर्तुः महर्षिव्यासस्य विषये सम्यक् ज्ञानं प्राप्स्यति । *सूत्राणां प्रत्यास्मरणं कर्तुं प्रभवति । *लेखन-वक्तृत्व- प्रस्तुतीकरणकलासु अभिवृद्धिम् प्राप्नोति । *समाधिपादे, साधनपादे विद्यमानानां विषयाणां व्याख्यां कर्तुं प्रभवति ।

Course Outcomes (पाठ्यक्रमपरिणामः) साङ्ख्ययोगविभागः (शास्त्री)

13	CC-13	साङ्ख्यतत्त्वकौमुदी (36-72 कारिकापर्यन्तम्)	अध्ययनोपरान्तं छात्रः/छात्रा- *ग्रन्थकर्तुः आचार्यवाचस्पतिमिश्रस्यस्य व्यक्तित्वम् एवं कर्तृत्वम् अधिकृत्य परिचयं प्राप्स्यति । *अष्टसिद्धयनवतुष्टयइन्द्रियवध-बुद्धिवध-विपर्ययभेदानाञ्च प्रत्यास्मरणं वर्गीकरणञ्च करिष्यति । *प्रकृतिपुरुषयोः स्वरूपस्य भेदस्य च परिचयं प्राप्स्यति । *व्यवहारपरिस्थितिषु लौकिकप्रमेयानां प्रामाण्यस्य मूल्याङ्कनं कर्तुं प्रभवति । *अधीतविषयाणां वर्णनम् एवं व्याख्यां करिष्यति । *लेखन-वक्तृत्व- प्रस्तुतीकरणकलासु अभिवृद्धिम् प्राप्नोति ।
14	CC-14	पातञ्जलयोगसूत्रम् (व्यासभाष्यसहितम्) विभूति-कैवल्यपादौ	अध्ययनोपरान्तं छात्रः/छात्रा - *पातञ्जलयोगसूत्र (व्यासभाष्य) ग्रन्थस्य ग्रन्थकर्तुः महर्षिव्यासस्य विषये सम्यक् ज्ञानं प्राप्स्यति । *सूत्राणां प्रत्यास्मरणं कर्तुं प्रभवति । *लेखन-वक्तृत्व- प्रस्तुतीकरणकलासु अभिवृद्धिम् प्राप्नोति । *विभूतिपादे एवं कैवल्यपादे विद्यमानानां विषयाणां व्याख्यां कर्तुं प्रभवति ।

श्रीलालबहादुरशास्त्रीराष्ट्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः

(केन्द्रियविश्वविद्यालयः)

सङ्कायः-दर्शनम्

विभागः - साङ्ख्ययोगः

कक्षा - शास्त्री

पत्रम् - CC 01

इकाई	पाठ्यांशः (विषयवस्तु)	अधिगम-परिणामः (Learning Outcome)	क्रेडिट	घण्टाः	अङ्काः
01	सांख्यशास्त्रप्रयोजनम्, दुःखत्रयस्वरूपम् लौकिकवैदिकोपायैर्दुःखविनाशासंभवात् सांख्यशास्त्रस्यावश्यकता,	ग्रन्थकर्तुः आचार्यगौडपादस्य व्यक्तित्वम् एवं कर्तृत्वम् अधिकृत्य परिचयं प्राप्स्यति । प्रत्यक्षानुमानशब्दप्रमाणानां स्वरूपतद्भेदानादञ्च प्रत्यास्मरणं वर्गीकरणं च करिष्यति ।	4	15	20
02	सृष्टिक्रमः, त्रिविधप्रमाणसिद्धिः, वस्तूनामनुपलब्धिहेतवः, सत्कार्यवादः	सृष्टिक्रमः त्रिविधप्रमाणसिद्धिश्च ज्ञास्यति । सत्कार्यवादः व्यक्ताव्यक्तलक्षणम् च ज्ञास्यति ।	4	15	20
03	गुणस्वरूपम्, प्रकृतिसिद्धिः, पुरुषबहुत्वसिद्धिः, सर्गनिरूपणम्,	गुणस्वरूपम्, प्रकृतिसिद्धिश्च ज्ञास्यति । पुरुषबहुत्वसिद्धिः सर्गनिरूपणम् च परिचयं प्राप्स्यति ।	4	15	20
04	सांख्यशास्त्रीयतत्त्वानां निरूपणम्। इन्द्रियाणां स्वरूपम्, करणस्वरूपम्।	प्रकृतिपुरुषयोः स्वरूपस्य भेदस्य च परिचयं प्राप्स्यति । इन्द्रियाणां स्वरूपम् करणस्वरूपम् च ज्ञास्यति ।	4	15	20

श्रीलालबहादुरशास्त्रीराष्ट्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः

(केन्द्रियविश्वविद्यालयः)

सङ्कायः-दर्शनम्

कक्षा - शास्त्री

विभागः - साङ्ख्ययोगः

पत्रम् - CC 02

इकाई	पाठ्यांशः (विषयवस्तु)	अधिगम-परिणामः (Learning Outcome)	क्रेडिट	घण्टाः	अङ्काः
01	योगकारिकासमाधिपादस्य प्रथमकारिकातः - शतकारिकापर्यन्तम्	गुणस्वरूपं ज्ञास्यति । प्रकृतिसिद्धिः कर्तुं प्रभवति । पुरुषबहुत्वसिद्धिः वर्गीकरणम् एवं संक्षेपीकरणं कर्तुं प्रभवति ।	4	15	20
02	घेरण्डसंहिता (प्रथमद्वितीयोपदेशौ)	षट्कर्मस्वरूपं वर्गीकरणम् एवं संक्षेपीकरणं कर्तुं प्रभवति । आसनानां वर्गीकरणम् एवं संक्षेपीकरणं कर्तुं प्रभवति	4	15	20
03	'घेरण्ड संहिता (तृतीयचतुर्थोपदेशौ)	मुद्रास्वरूपं वर्गीकरणम् एवं संक्षेपीकरणं कर्तुं प्रभवति ।	4	15	20
04	योगकारिका (साधनपादः)	इन्द्रियाणांस्वरूपं ज्ञास्यति । करणस्वरूपं वर्गीकरणम् कर्तुं प्रभवति ।	4	15	20

श्रीलालबहादुरशास्त्रीराष्ट्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः

(केन्द्रियविश्वविद्यालयः)

सङ्कायः-दर्शनम्

कक्षा - शास्त्री

विभागः - साङ्ख्ययोगः

पत्रम् - CC 03

इकाई	पाठ्यांशः (विषयवस्तु)	अधिगम-परिणामः (Learning Outcome)	क्रेडिट	घण्टाः	अङ्काः
01	अन्तःकरणेषु बुद्धिप्राधान्यम्, सूक्ष्मशरीरम्, निमित्तनैमित्तिकविचारः, वैराग्यात्प्रकृतिलयः, बुद्धिविपर्यासविचारः	ग्रन्थकर्तुः आचार्यगौडपादस्य व्यक्तित्वस्य एवं कृतित्वस्य च परिचयं प्राप्स्यति । पञ्चक्लेशान् ज्ञास्यति ।	4	15	20
02	इन्द्रियवधाज्जायमानाशक्तिविचारः, तुष्टयः, सिद्धयश्च, भूतसर्गविभागः, सर्गस्य दुःखहेतुत्वम्, अचेतनप्रकृतेः पुरुषमोक्षार्थं	तुष्टयः सिद्धयश्च प्रत्यास्मरणं, वर्गीकरणम् एवं संक्षेपीकरणं कर्तुं प्रभवति ।	4	15	20
03	प्रधाननिवृत्तौकैवल्यलाभः, प्रकृतिबन्धनकारणम्, तत्त्वसाक्षात्कारफलम्, मुक्तस्य न पुनरागमनम्, शरीरनाशादैकान्तिकदुःखनिवृत्तिः	अधीतविषयाणां वर्णनम् एवं व्याख्यां करिष्यति । प्रकृतिबन्धनकारणम् ज्ञास्यति । कैवल्यलाभं ज्ञास्यति ।	4	15	20
04	तत्त्वसमाससूत्रस्य द्वादशसूत्रादारभ्यान्तिमं यावत्।	लेखन-वक्तृत्व- प्रस्तुतीकरणकलासु अभिवृद्धिम् अनुभविष्यति । सूक्ष्मशरीरम् ज्ञास्यति ।	4	15	20

श्रीलालबहादुरशास्त्रीराष्ट्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः

(केन्द्रियविश्वविद्यालयः)

सङ्कायः-दर्शनम्

कक्षा - शास्त्री

विभागः - साङ्ख्ययोगः

पत्रम् - CC 04

इकाई	पाठ्यांशः (विषयवस्तु)	अधिगम-परिणामः (Learning Outcome)	क्रेडिट	घण्टाः	अङ्काः
01	योगकारिका (विभूतिपादः)	त्रयम् अन्त्रङ्गानि ज्ञास्यति । सूक्ष्मशरीरम् ज्ञास्यति ।	4	15	20
02	योगकारिका (कैवल्यपादः)	सिद्धयः स्वरूपं ज्ञास्यति । अशुक्लाकृष्णकर्म ज्ञास्यति ।	4	15	20
03	घेरण्ड संहिता (पञ्चम-षष्ठोपदेशः)	ग्रन्थकर्तुः आचार्यघेरण्डस्य व्यक्तित्वस्य कृतित्वस्य च परिचयं प्राप्स्यति । श्लोकानां प्रस्यास्मरणं कर्तुं प्रभवति ।	4	15	20
04	घेरण्डसंहिता (सप्तमोपदेशः)	घेरण्डसंहितायांप्रतिपादितानाम् अनेकानां विषयाणां समीक्षमेवं विश्लेषणं कर्तुं प्रभवति ।	4	15	20

श्रीलालबहादुरशास्त्रीराष्ट्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः

(केन्द्रियविश्वविद्यालयः)

सङ्कायः-दर्शनम्

कक्षा - शास्त्री

विभागः - साङ्ख्ययोगः

पत्रम् - CC 05

इकाई	पाठ्यांशः (विषयवस्तु)	अधिगम-परिणामः (Learning Outcome)	क्रेडिट	घण्टाः	अङ्काः
01	प्रथमोऽध्यायः (01-100) सूत्राणि यावत्	ग्रन्थकर्तुः आचार्यविज्ञानभिक्षुव्यक्तित्वस्य एवं कृतित्वस्य च परिचयं प्राप्स्यति ।	4	15	20
02	प्रथमोऽध्याय (101-162) सूत्राणि यावत्	मूलभूतप्रमाणानाम् तस्य भेदस्य च प्रत्यास्मरणं, वर्गीकरणम् एवं संक्षेपीकरणं कर्तुं प्रभवति ।	4	15	20
03	द्वितीयोऽध्यायः (01-47) सूत्राणि यावत्	वैकृत अहङ्कारविषये परिचयं प्राप्स्यति । अधीतविषयाणां वर्णनम् एवं व्याख्यां करिष्यति ।	4	15	20
04	तृतीयोऽध्यायः (01-82) सूत्राणि यावत्	लेखन-वक्तृत्व- प्रस्तुतीकरणकलासु अभिवृद्धिम् अनुभविष्यति।	4	15	20

श्रीलालबहादुरशास्त्रीराष्ट्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः

(केन्द्रियविश्वविद्यालयः)

सङ्कायः-दर्शनम्

कक्षा - शास्त्री

विभागः - साङ्ख्ययोगः

पत्रम् - CC 06

इकाई	पाठ्यांशः (विषयवस्तु)	अधिगम-परिणामः (Learning Outcome)	क्रेडिट	घण्टाः	अङ्काः
01	समाधिपादः प्रथमसूत्रतः षट्त्रिंशत्सूत्रपर्यन्तम् (1-36)	गुणस्वरूपं वर्गीकरणम् एवं संक्षेपीकरणं कर्तुं प्रभवति । प्रकृतिसिद्धिः वर्गीकरणम् एवं संक्षेपीकरणं कर्तुं प्रभवति ।	4	15	20
02	समाधिपादः सप्तत्रिंशत्सूत्रतः एकपञ्चाशत्सूत्रपर्यन्तम् (37-51)	पुरुषबहुत्वसिद्धिः वर्गीकरणम् एवं संक्षेपीकरणं कर्तुं प्रभवति । सर्गनिरूपणम् वर्गीकरणम् एवं संक्षेपीकरणं कर्तुं प्रभवति ।	4	15	20
03	साधनपादः प्रथमसूत्रतः त्रिंशत्सूत्रपर्यन्तम् (1-30)	इन्द्रियाणांस्वरूपं वर्गीकरणम् एवं संक्षेपीकरणं कर्तुं प्रभवति । करणस्वरूपं वर्गीकरणम् एवं संक्षेपीकरणं कर्तुं प्रभवति ।	4	15	20
04	एकत्रिंशत्सूत्रतःपञ्चपञ्चाशत्सूत्रपर्यन्तम् (31-55)	अधीतविषयाणां वर्णनम् एवं व्याख्यां करिष्यति । लेखन-वक्तृत्व-प्रस्तुतीकरणकलासु अभिवृद्धिम् अनुभविष्यति ।	4	15	20

श्रीलालबहादुरशास्त्रीराष्ट्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः

(केन्द्रियविश्वविद्यालयः)

सङ्कायः-दर्शनम्

कक्षा - शास्त्री

विभागः - साङ्ख्ययोगः

पत्रम् - CC 07

इकाई	पाठ्यांशः (विषयवस्तु)	अधिगम-परिणामः (Learning Outcome)	क्रेडिट	घण्टाः	अङ्काः
01	विभूतिपादस्य प्रथमसूत्रतः विंशतिः सूत्रपर्यन्तम् । (1-20)	भोजवृतिग्रन्थस्य ग्रन्थकर्तुः धारेश्वरभोजस्य विषये सम्यक् ज्ञानं प्राप्स्यति । सूत्राणां प्रत्यास्मरणं कर्तुं प्रभवति ।	4	15	20
02	विभूतिपादस्य एकविंशतिसूत्रतः चत्वारिंशत् सूत्रपर्यन्तम् । (1-40)	विभूतिपादे विद्यमानां विषयाणां व्याख्यां कर्तुं प्रभवति । सूत्राणां प्रत्यास्मरणं कर्तुं प्रभवति ।	4	15	20
03	विभूतिपादस्य एकचत्वारिंशत् सूत्रतः पञ्चपञ्चाशत् सूत्रपर्यन्तम् (41-55)	लेखन-वक्तृत्व- प्रस्तुतीकरणकलासु अभिवृद्धिम् अनुभविष्यति ।	4	15	20
04	कैवल्यपादस्य प्रथमसूत्रतः चतुस्त्रिंशत् - सूत्रपर्यन्तम् (1-34)	सिद्धयः ज्ञानं ज्ञास्यति । कैवल्यस्वरूपं व्याख्यां कर्तुं प्रभवति ।	4	15	20

श्रीलालबहादुरशास्त्रीराष्ट्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः

(केन्द्रियविश्वविद्यालयः)

सङ्कायः-दर्शनम्

कक्षा - शास्त्री

विभागः - साङ्ख्ययोगः

पत्रम् - CC 08

इकाई	पाठ्यांशः (विषयवस्तु)	अधिगम-परिणामः (Learning Outcome)	क्रेडिट	घण्टाः	अङ्काः
01	चतुर्थोऽध्यायः- प्रथमसूत्रतः द्वात्रिंशत् सूत्रपर्यन्तम्। (01-32)	सूत्राणां प्रत्यास्मरणं कर्तुं प्रभवति । चतुर्थाध्याये विद्यमानांविषयाणां व्याख्यां कर्तुं प्रभवति । भाष्यपङ्क्तीनां समीक्षां कर्तुं प्रभवति ।	4	15	20
02	पञ्चमोऽध्यायः- प्रथमसूत्रतः त्रिंशत्सूत्रपर्यन्तम्। (1-30)	पञ्चाध्याये विद्यमानां विषयाणां व्याख्यां कर्तुं प्रभवति । ईश्वरविषये साङ्ख्यदर्शनस्य विचारं ज्ञास्यति।	4	15	20
03	पञ्चमोऽध्यायः- एकत्रिंशत्सूत्रतः नवतिः-सूत्रपर्यन्तम्। (31-१०)	लेखन-वक्तृत्व- प्रस्तुतीकरणकलासु अभिवृद्धिम् अनुभविष्यति । सत्त्वदीनां गुणानां विषये ज्ञास्यति ।	4	15	20
04	षष्ठोऽध्यायः- प्रथमसूत्रतः सप्ततिः-सूत्रपर्यन्तम्। (1-70)	ध्यानं किम् इति ज्ञास्यति । आसनं किम् इति ज्ञास्यति ।	4	15	20

श्रीलालबहादुरशास्त्रीराष्ट्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः

(केन्द्रियविश्वविद्यालयः)

सङ्कायः-दर्शनम्

कक्षा - शास्त्री

विभागः - साङ्ख्ययोगः

पत्रम् - CC 09

इकाई	पाठ्यांशः (विषयवस्तु)	अधिगम-परिणामः (Learning Outcome)	क्रेडिट	घण्टाः	अङ्काः
01	आदितः विंशतिसूत्राणि यावत् । (01-20)	पातञ्जलयोगसूत्र ग्रन्थस्य ग्रन्थकर्तुः महर्षिपातञ्जलिविषये सम्यक् ज्ञानं प्राप्स्यति । सूत्राणां प्रत्यास्मरणं कर्तुं प्रभवति ।	4	15	20
02	एकविंशतिसूत्रात् त्रिंशत्सूत्राणि यावत् । (21- 30)	प्रणवः विषये ज्ञास्यति। पुरुषविशेष ईश्वरः विषये ज्ञास्यति।	4	15	20
03	एकत्रिंशत्सूत्रात् चत्वारिंशत्सूत्राणि यावत् । (31- 40)	मैत्रिकरुणा भावनायाः विषये ज्ञास्यति । विशोका परिचयं प्राप्स्यति ।	4	15	20
04	एकचत्वारिंशत्सूत्रात् एकपञ्चाशत्सूत्रपर्यन्तम् । (41- 51)	ऋतम्भरा प्रज्ञा परिचयं प्राप्स्यति । निर्बीजसमाधिः विषये ज्ञास्यति ।	4	15	20

श्रीलालबहादुरशास्त्रीराष्ट्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः

(केन्द्रियविश्वविद्यालयः)

सङ्कायः-दर्शनम्

कक्षा - शास्त्री

विभागः - साङ्ख्ययोगः

पत्रम् - CC 10

इकाई	पाठ्यांशः (विषयवस्तु)	अधिगम-परिणामः (Learning Outcome)	क्रेडिट	घण्टाः	अङ्काः
01	आदितः दशसूत्रपर्यन्तम् । (01-10)	पातञ्जलयोगसूत्रग्रन्थस्य ग्रन्थकर्तुः महर्षिपातञ्जलिविषये सम्यक् ज्ञानं प्राप्स्यति । सूत्राणां प्रत्यास्मरणं कर्तुं प्रभवति ।	4	15	20
02	एकादशसूत्रात् विंशतिसूत्रपर्यन्तम् । (11-20)	क्लेशमूलः किम् इति ज्ञास्यति । गुणपर्वाणि कानि इति ज्ञास्यति ।	4	15	20
03	एकविंशतिसूत्रात् त्रिंशत्सूत्रपर्यन्तम् । (21-30)	हानोपायः सम्यक् ज्ञानं प्राप्स्यति । यमाः सम्यक् ज्ञानं प्राप्स्यति ।	4	15	20
04	एकत्रिंशत्सूत्रात् पञ्चपञ्चाशत्सूत्रपर्यन्तम् । (31-55)	नियमाः सम्यक् ज्ञानं प्राप्स्यति । प्राणायामः सम्यक् ज्ञानं प्राप्स्यति ।	4	15	20

श्रीलालबहादुरशास्त्रीराष्ट्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः

(केन्द्रियविश्वविद्यालयः)

सङ्कायः-दर्शनम्

विभागः - साङ्ख्ययोगः

कक्षा - शास्त्री

पत्रम् - CC 11

इकाई	पाठ्यांशः (विषयवस्तु)	अधिगम-परिणामः (Learning Outcome)	क्रेडिट	घण्टाः	अङ्काः
01	प्रथमकारिकातः पञ्चदशकारिकां यावत् । (1-15)	ग्रन्थकर्तुः आचार्यवाचस्पतिमिश्रस्यस्य व्यक्तित्वम् एवं कर्तृत्वम् अधिकृत्य परिचयं प्राप्स्यति । प्रत्यक्षानुमानशब्दप्रमाणानां स्वरूपतद्भेदानञ्च प्रत्यास्मरणं वर्गीकरणञ्च करिष्यति ।	4	15	20
02	षोडशकारिकातः एकविंशतिकारिकां यावत् । (16-21)	प्रकृतिपुरुषयोः स्वरूपस्य भेदस्य च परिचयं प्राप्स्यति । पुरुषः बहुत्वं सिद्धः कर्तुं प्रभवति ।	4	15	20
03	द्वाविंशतिकारिकातः सप्तविंशतिकारिकां यावत् । (22- 27)	व्यवहारपरिस्थितिषु लौकिकप्रमेयानां प्रामाण्यस्य मूल्याङ्कनं कर्तुं प्रभवति ।	4	15	20
04	अष्टाविंशतिकारिकातः षट्त्रिंशत्कारिकां यावत् (28-36)	अधीतविषयाणां वर्णनम् एवं व्याख्यां करिष्यति । लेखन-वक्तृत्व- प्रस्तुतीकरणकलासु अभिवृद्धिम् अनुभविष्यति	4	15	20

श्रीलालबहादुरशास्त्रीराष्ट्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः

(केन्द्रियविश्वविद्यालयः)

सङ्कायः-दर्शनम्

कक्षा - शास्त्री

विभागः - साङ्ख्ययोगः

पत्रम् - CC 12

इकाई	पाठ्यांशः (विषयवस्तु)	अधिगम-परिणामः (Learning Outcome)	क्रेडिट	घण्टाः	अङ्काः
01	समाधिपादः - प्रथमसूत्रतः त्रिंशत्सूत्रपर्यन्तम् (01-30)	पातञ्जलयोगसूत्र (व्यासभाष्य) ग्रन्थस्य ग्रन्थकर्तुः महर्षिःव्यासस्य विषये सम्यक् ज्ञानं प्राप्स्यति । सूत्राणां प्रत्यास्मरणं कर्तुं प्रभवति ।	4	15	20
02	समाधिपादः - एकत्रिंशत्सूत्रतः एकपञ्चाशत्सूत्रपर्यन्तम् । (31-51)	मैत्रिकरुणा भावनायाः विषये ज्ञास्यति । ऋतम्भरा प्रज्ञा परिचयं प्राप्स्यति । निर्बीजसमाधिः विषये ज्ञास्यति ।	4	15	20
03	साधनपादः - प्रथमसूत्रात् - पञ्चविंशत्सूत्रपर्यन्तम् (1-25)	हानोपायः सम्यक् ज्ञानं प्राप्स्यति । यमाः सम्यक् ज्ञानं प्राप्स्यति ।	4	15	20
04	साधनपादः - षड्विंशत्सूत्रतः पञ्चपञ्चाशत्सूत्रपर्यन्तम् (26-55)	नियमाः सम्यक् ज्ञानं प्राप्स्यति । प्राणायामः सम्यक् ज्ञानं प्राप्स्यति ।	4	15	20

श्रीलालबहादुरशास्त्रीराष्ट्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः

(केन्द्रियविश्वविद्यालयः)

सङ्कायः-दर्शनम्

कक्षा - शास्त्री

विभागः - साङ्ख्ययोगः

पत्रम् - CC 13

इकाई	पाठ्यांशः (विषयवस्तु)	अधिगम-परिणामः (Learning Outcome)	क्रेडिट	घण्टाः	अङ्काः
01	सप्तत्रिंशत् कारिकातः पञ्चाशत्कारिकां यावत् (37-50)	अष्टसिद्धयः नवतुष्टयः च प्रत्यास्मरणं वर्गीकरणं च करिष्यति । । प्रकृतिपुरुषयोः स्वरूपस्य भेदस्य च परिचयं प्राप्स्यति ।	4	15	20
02	एकपञ्चाशत् कारिकातः षट्पञ्चाशत्कारिकां यावत् (51-56)	इन्द्रियवध बुद्धिवधश्च प्रत्यास्मरणं वर्गीकरणं च करिष्यति । सर्गनिरूपणं वर्गीकरणं एवं संक्षेपीकरणं कर्तुं प्रभवति ।	4	15	20
03	सप्तपञ्चाशत्कारिकातः द्विषष्टिः- कारिकापर्यन्तम् (57-62)	विपर्ययभेदान् च प्रत्यास्मरणं वर्गीकरणं च करिष्यति । प्रधानस्य प्रवृत्तिः वर्गीकरणं कर्तुं प्रभवति ।	4	15	20
04	द्विषष्टिः-कारिकातः द्विसप्ततिः कारिकां यावत् (62-72)	व्यवहारपरिस्थितिषु लौकिकप्रमेयानां प्रामाण्यस्य मूल्याङ्कनं कर्तुं प्रभवति । अधीतविषयाणां वर्णनं एवं व्याख्यां करिष्यति ।	4	15	20

श्रीलालबहादुरशास्त्रीराष्ट्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः

(केन्द्रियविश्वविद्यालयः)

सङ्कायः-दर्शनम्

कक्षा - शास्त्री

विभागः - साङ्ख्ययोगः

पत्रम् - CC 14

इकाई	पाठ्यांशः (विषयवस्तु)	अधिगम-परिणामः (Learning Outcome)	क्रेडिट	घण्टाः	अङ्काः
01	विभूतिपादः- प्रथमसूत्रतः विंशतिसूत्रपर्यन्तम् (01-20)	पातञ्जलयोगसूत्र (व्यासभाष्य) ग्रन्थस्य ग्रन्थकर्तुः महर्षिःव्यासस्य विषये सम्यक् ज्ञानं प्राप्स्यति ।	4	15	20
02	एकविंशतिसूत्रतःचत्वारिंशत्सूत्रपर्यन्तम् । (21-40)	सूत्राणां प्रत्यास्मरणं कर्तुं प्रभवति । भुवनज्ञानं कदा भवति इति ज्ञास्यति ।	4	15	20
03	एकचत्वारिंशत्सूत्रतः पञ्चपञ्चाशत्सूत्रपर्यन्तम् । (41-55)	दोषबीजक्षये किम् भवति इति ज्ञास्यति । विवेकजं ज्ञानं कदा भवति इति ज्ञास्यति ।	4	15	20
04	कैवल्यपादः- प्रथमसूत्रतः चतुःत्रिंशत्सूत्रपर्यन्तम्: (01-34)	कैवल्य व्याख्यां कर्तुं प्रभवति । क्लेशकर्मः निवृत्तिः कथं भवति इति ज्ञास्यति ।	4	15	20

